

Göteborg 2009-09-18

Yttrande över detaljplan för bostäder vid Egnahemsvägen inom stadsdelarna Landala och Norra Guldheden i Göteborg

(Diarenummer 0806/05)

Föreningen Bevara Guldheden avstyrker den planerade bebyggelsen av skäl som anförs i det följande. Flera boende och sakägare kan komma att ansluta sig till detta yttrande, som vi har fått sakkunnig medverkan av arkitekten SAR/MSA Göran Wahlberg med att författa. Han är en av medförfattarna till vad som numera är Boverkets handbok ”*Boken om detaljplan och områdesbestämmelser*”.

Oåterkallelig skada på kulturmiljö av riksintresse

Som tydligt framförs i planprogrammet är den ena av de båda berörda stadsdelarna, **Norra Guldheden**, klassad som en **kulturmiljö av riksintresse** och upptagen i *Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, ett program för bevarande* (1992). Ett riksintresse är betydelsefullt för riket i sin helhet och riksintresset innebär i detta fall enligt 3 kap. 6 § Miljöbalken (MB) att området *skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.*” Som påpekas i planprogrammet är området ett mönsterområde för 1940-talets funkisbebyggelse och dess grannskapsplanering. Området byggdes inför bostadsutställningen ”Bo Bättre” 1945 med en för tiden utmärkande stor hänsyn till, miljön, naturförutsättningarna, stadsbilden och områdets tilltänkta funktioner (jfr dagens bestämmelser 2 kap. 4 § PBL). Det planerades utifrån vetenskapligt utprovade och mätbara välståndsbefrämjande faktorer, som förhållandet mellan solljus och husbredd, grönskande omgivningar och funktionellt utformad boendemiljö. Detta innebär att Norra Guldheden har skapats – och hittills bevarats – som en komplett miljö utifrån en för sin tid genomtänkt helhetssyn på människors liv och boende. Utmärkande för området – och det som antagligen har fått det att bevaras som en intakt miljö i sin helhet – är dess tydliga avgränsning med branta sluttningar och ett tydligt, kraftigt grönt bälte mot den övriga staden. (Jfr Whites ”Antikvariskt planeringsunderlag: Norra Guldheden”, nov 2008)

Den planerade bebyggelsen innebär ett oåterkalleligt steg mot en total förstörelse av en kulturmiljö av riksintresse som på senare år alltmer blivit en turistattraktion. Norra Guldheden är det enda tidiga exemplet som finns bevarat i sin helhet i Sverige och därmed också i världen på 1940-talets svenska funkisbebyggelse, på dess grannskapsplanering och idéer om modernitet, den moderna staden och det svenska folkhemmet. Varje aldrig så litet ingrepp i denna än idag intakta kulturmiljö av riksintresse och av internationell arkitekturhistoriskt och stadsbyggnadshistoriskt värde innebär inte bara att helhetsintrycket förvanskas, utan att kulturmiljön som helhet påtagligt skadas. Det innebär också att området skulle på kort tid förlora sin möjlighet att utvecklas som kulturturistattraktion. På lång tid berövas Sverige ett unikt kulturellt

och bostadssocialt levande område. Vi kommer nu att med kopia av detta yttrande vända oss till massmedia, kulturorgan och kulturmyndigheter i hopp om att Länsstyrelsen enligt 12 kap. 1 § PBL skall upphäva ett antagande av rubr. detaljplan om planarbetet fortsätter i den överkörningstaktik som Göteborgs stad hittills har tillämpat.

Värdefullt grönområde tas i anspråk

Den tilltänkta bebyggelsen skulle komma att ta ett för de boende värdefullt grönområde i anspråk i ett av Göteborgs stads mest tätbefolkade innerstadsområden. Många boende använder grönområdet för promenader, rekreation, naturupplevelse, lek och rastning av hundar. Inte minst är det ett område där områdets barn har sina första naturkontakter. Det är känt att tillgång till natur i närområde leder till ökad livskvalitet, hälsa och välbefinnande för människorna i området. Att följa naturens årstidsväxlingar utanför det egna fönstret ger för många, särskilt äldre, en grundläggande mening med livet. Grönområden är också av mer direkt fysisk betydelse för innevanarnas hälsa. Träden minskar luftföroreningar och trafikbuller, samt kan genom den så kallade "parkvinden" ge svalka på sommaren och mildra kyla på vintern.

Det hotade grönområdet är också värdefullt för att behålla den biologiska mångfalden i staden. I området finns såväl större däggdjur, som rådjur, grävling (och ibland älg) som en mängd smådjur, som ekorrar och harar. Här finns också ett tämligen rikt fågelliv, vars boplatser och livsbetingelser minskar kraftigt om planerna sätts i verket. I just den del av grönområdet som planeras tas i anspråk, häckar också flera fridlysta fladdermusarter, vars boplatser har lokaliserats till husen på Raketgatan. För flera arter gäller lagstadgat artskydd och deras habitat får inte förändras eller förstöras. Förutom att smådjuren och fåglarna uppskattas av de boende åberopas vikten av att bevara den biologiska mångfalden i bl.a. förslaget till Budget 2010, s. 24. Någon inventering av förekomsten av eventuell rödlistade djurarter synes inte ha utförts inför utarbetandet av förevarande detaljplan. Med det sättet att hantera miljökonsekvenserna av denna plan så underskrider planarbetet den lägsta tillåtna nivån på när och hur en miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) skall göras med avseende på planens inverkan på riksintressena och på människors hälsa och miljön. Göteborgs stad tycks snarare utmärka sig av att inte ha förstått någonting av anvisningarna i prop.1994/95:230 varmed både program och miljökonsekvenshantering i arbeten med detaljplaner blev obligatorisk. I värsta fall skulle Göteborg utmärka sig för att helt strunta i lagens krav på MKB. Kanske skulle det gå så långt som i Kungsbacka där kommunen inte gjorde en godtagbar MKB. Regeringsrätten upphävde regeringens beslut att godta kommunens alla missgrepp med skyddsvärda arter och miljöer (RÅ 2005 ref. 44).

Den planerade bebyggelsen strider även mot de politiska planer för Göteborgs stad som deklarerar i Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag till budget 2010. Här uttalas en gemensam ambition att "*möjliggöra Grön turism*" och att det som krävs för detta är: "*Ren luft, trygg och säker stad*" (s. 7). I förslaget till budget betonas också: "*Tillgång till grönområden i stadsdelarna är viktig och göteborgarna ska ha tillgång till parker och naturområden för att kunna tillgodose sina behov av rekreation och avkoppling.*" (s. 9) På flera ställen i budgetförslaget betonas att Göteborg ska vara "*en barnvänlig stad*" och: "*All stadsutveckling och byggnation ska ske utifrån barnperspektiv*" (s. 11, jfr också s 23).

I deklARATIONEN står dessutom:

”Bebyggelse bör i första hand ske på redan exploaterad mark, så naturvärden och grönområden bevaras. Detta är av betydelse för såväl klimat som för att skapa en vackrare och mer inbjudande stad. Om ett naturvärde i befintlig tät bebyggelse försvinner ska det ersättas med ett annat med minst lika högt värde. Gröna stråk som binder samman grönområden är också viktiga för att bevara och utveckla den biologiska mångfalden.” (s. 24)

När kommuner inleder planarbeten är det enligt en ofta använd fras ”för att pröva” tillkomst eller ändringar av bebyggelsen. Allt som då prövas är kommunerna inte tvungna att fullfölja om de under planarbetet konstaterar att planerna inte är lämpliga att fullfölja. Möjligheten att besinna sig är styrkan med en god samhällsplanering. Att avbryta planeringen av tilltänkt bebyggelse väster om Egnahemsvägen skulle snarast vara i linje med målsättningen i Förslag till Budget 2010.

Ökad ålderssegregation och utflyttning av barnfamiljer

Om den planerade bebyggelsen uppförs, kommer den att leda till att hela stadsdelen Norra Guldheden blir mindre barnvänlig. Idag används grönområdet väster om Egnahemsvägen framför allt av barn för lek, rekreation och naturupplevelser. Notera att natur inte måste vara vetenskapligt sedd som värdefull för att den skall vara värdefull för barn. Antalet barnfamiljer har ökat i området samtidigt som antalet dagis, förskolor och skolor är stort i området. Den planerade bebyggelsen kommer att innebära att det för barn tillgängliga grönområdet kommer att minska kraftigt, inte bara genom byggandet av de tre föreslagna husen med balkonger och kringområden utan också genom en breddning av Egnahemsvägen västerut. Grönområden i närområdet kan inte kompensera de i området boende barnen eftersom de behöver lekytor i nära anslutning till hemmet och skolan för sina dagliga utomhusaktiviteter. En minskning av det befintliga grönområdet i ett redan mycket tätbefolkat område skulle med all sannolikhet innebära en minskning av antalet barnfamiljer i området och därmed en än mer segregerad befolkningsstruktur i området med redan konstaterad ålderssegregation.

Förstörd utsikt och försämrade ljusförhållanden

De föreslagna husen kommer att skymma utsikten för boende i den befintliga bebyggelsen. Den presenterade detaljplanen innebär dessutom en allvarlig avvikelse från tidigare programförslag där husen, de s.k. stadsvillorna bara planerades ha 4-5 våningar. De tilltänkta husen i detaljplanen planeras få 6-7 våningar. Redan idag har de nedersta våningarna på Landalabergen mot Egnahemsvägen dåliga ljusförhållanden. Dessa förhållanden kommer, som detaljplanens solstudie visar, att ytterligare försämrats och då i sådan omfattning att det inte kommer att vara acceptabla ljusförhållanden. Dåliga ljusförhållanden i bostäder innebär ökad risk för ohälsa bland de boende.

När förtätning sker är det allra vanligaste skälet att överklaga planer och bygglov att utsikter förstörs och solljuset minskar för de redan boende. Vid överprövning av sådana beslut brukar länsstyrelserna använda en sliten klyscha, att om man bor i tätort får man finna sig i insyn och beskärning av utsikt och solinfall. Nu är det inte så att det finns någon byggrätt för nya hus i det aktuella området, utan byggrätten avses tillskapas genom den nu ifrågasatta planeringen. De drabbade har därmed inte anledning att finna sig i att naturmark - som tidigare med rätta

inte ansetts lämplig att bebygga - nu plötsligt skulle kunna anses som så lämplig att bebygga att de har att finna sig i att deras bostäder läggs i skugga och att deras utsikter försvinner.

Goda ljusförhållanden var ett krav när husen i Norra Guldheden uppfördes. De egenskaper som då tillfördes bebyggelsen skall enligt genom åren gällande författningar bibehållas. Nu, många utgåvor senare av Byggnadsstyrelsens Anvisningar till Byggnadsstadgan (BABS 1950) och Planverkets Svensk Byggnorm (SBN 1967), gäller Boverkets Byggregler (BBR). Fortfarande är kravet på solljus i BBR avsnitt 6:323 ” *I bostäder skall något rum eller någon avskiljbar del av rum där människor vistas mer än tillfälligt ha tillgång till direkt solljus.* ” Därmed sagt att nya hus inte kan tillföra några önskade egenskaper i den befintliga bebyggelsemiljön. Däremot förstör nya hus de egenskaper som skall bibehållas i den befintliga miljön och åsamkar betydande förlust även av andra miljövärden.

Ökad trafik och ökade parkeringsproblem.

Den tilltänkta bebyggelsen kommer tveklöst att medföra en ökning av biltrafiken i bostadsområdena samt på de redan mycket hårt trafikerade gatorna i anslutning till områdena. Norra Guldheden är planerat för en mycket låg biltäthet. Gatorna är smala och parkeringsplatserna relativt få. Samtidigt har Landalabergen ingen genomfartstrafik och bostadsområdets gårdar och brandvägar är idag stängda för biltrafik. Egnahemsvägen är idag en återvändsgata som används endast för parkering. Fastän det finns boendeparkering i områdena är tillgången på parkeringsplatser dålig för de boende. Detta gäller framför allt för de boende på Norra Guldheden. Trots detta har Guldhedsborna inte krävt att grönområden kring husen skall offras till förmån för parkeringar. De har stått tillbaka och inte krävt att få sina parkeringsbehov tillgodosedda eftersom de vill bevara miljön och grönområdet. Om omgivningarna skall exploateras skall det i första hand vara för att lösa deras behov av p-platser och inte för att tillgodose byggnadsbehov som idag inte finns i eller ens är hänförliga till området. Ifrågovarande bestämmelse (i 2 kap. 1 § PBL) lyder i berörd del [vår understrykning]: ”*Mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.*”

Allt som skulle tillföras området med tilltänkt ny bebyggelse är nya problem och nya olösta behov. Om tilltänkt bebyggelse kommer till stånd nedanför Raketgatan innebär det ytterligare ökad trafik på Norra Guldheden och på Egnahemsvägen. De 40 parkeringsplatser som planeras tillkomma i anslutning till planerade 70 lägenheter kommer inte att täcka det ökade p-platsbehovet. Därmed skulle denna exploatering ytterligare förvärra parkeringsproblemen i området. Skulle dessutom intentionerna på handel och kontor i markplan på de tilltänkta husen bli verklighet kommer trafiktätheten att ytterligare öka liksom den åtföljande risken för trafikolyckor i området. Detta är fullständigt fel med tanke på områdets befolkningsstruktur med ett stor andel barn och äldre människor. De senare är särskilt oskyddade och utsatta och skulle inte längre kunna gå säkra i den redan terrängmässigt ansträngande gatumiljön, där de p.g.a. sina rörelsehinder och sin nedsatta funktionsförmåga och kanske begränsad ekonomisk förmåga är hänvisade att leva. Hela stadsdelen Norra Guldheden skulle gå från trygg till otrygg, från bevaransvärd kulturmiljö till förstörd, från hänsynsfullt och rimligt bebyggd till överexploaterad. Detsamma gäller för västra delen av Landalabergen, öster om Egnahemsvägen.

Genomförandet av det planerade byggprojektet skulle dessutom innebära kraftigt ökad tung trafik under byggtiden i ett område som inte är anpassat för trafik med entreprenadmaskiner och byggmaterieltransporter. Som påpekas i planprogrammet kan inte den befintliga stenbron till Egnahemsvägen klara de tyngre transporter som krävs i samband med planerat byggande. Detta uppges innebära att provisoriska ”*alternativa vägar måste användas under byggtiden*” (s. 16). Möjliga alternativa vägar är via Holtermansgatan och över gårdarna i Landalabergen. Detta skulle innebära oacceptabla störningar i form av buller och avgaser för de boende. En alternativ väg från Viktoriagatan längs nuvarande gång- och cykelled skulle också innebära omfattande störningar för de boende i området samt begränsad framkomlighet för cyklister och gångtrafikanter som idag använder denna väg. En tillfällig väg från Wavrinskys plats till Egnahemsvägen över Norra Guldheden skulle inte bara medföra ökad trafik i området och begränsad framkomlighet för cyklister och gående på den idag existerande gångstigen utan också medföra irreparabel skada på områdets kulturmiljö av riksintresse.

Försämrad luftkvalitet och ökat buller

Ett ökat antal boende kommer också att medföra fler fordonsrörelser i området. Detta kommer också att i förlängningen innebära ännu sämre luftkvalitet i ett redan luftförorenat område med uppmätta höga halter av partiklar längs Aschebergsgatan och Guldhedsgatan. Den planerade bebyggelsen skulle ytterligare öka antalet fordonsrörelser inne i området samt trafiken till och från området, vilket ytterligare kommer att försämra luftkvaliteten..

Bullermätningar visar att trafikbullret från Guldhedsgatan redan är störande högt och att extra åtgärder förmår hålla nere bullernivån endast till ljudklass B för de planerade bostäderna i området södra ände. Det ökade antalet fordonsrörelser i området skulle ytterligare komma att öka bullernivån. Någon miljökonsekvensanalys av vilka effekter den planerade bebyggelsen får för ljudnivån i de befintliga bostadshusen har inte redovisats. Någon konsekvensanalys av vilka effekter genomförandet av byggandet kommer att få för ljudnivån i befintliga bostadshus har heller inte redovisats.

Sprängningsskador på befintlig bebyggelse

De fysiska skador som ett genomförande av i frågavarande byggprojekt kan komma att få på den befintliga bebyggelsen är inte redovisade och en miljökonsekvensanalys saknas. Detta är anmärkningsvärt i synnerhet då planerade sprängningar i berget inför byggandet väster om Egnahemsvägen riskerar att allvarligt skada befintliga punkthus av riksintresse på Raketgatan.

De flesta av byggnadsobjekten är belägna i kraftiga sluttningar, vilket innebär att omfattande sprängningsarbeten och förstärkningsarbeten blir nödvändiga. Den äldre bebyggelsen på Raketgatan är särskilt känslig men någon undersökning av grundläggningen av dessa hus har inte ens utförts. Övriga markkonstruktioner i området som murar med mera är också känsliga för vibrationsskador. Till exempel löper den 4-5 meter höga kvadernmuren längs Egnahemsvägens östra trottoar risk att skadas vid sprängning. Boende i Landalabergen har rapporterat att under Chalmerstunnelns byggande drabbades husen av kraftiga vibrationer, detta gällde alltså t.o.m. husen närmast Egnahemsvägen, vilka ligger en bra bit från tunneln.

Isynnerhet riskerar den här typen av vibrationer att förorsaka irreparabla skador på den kulturhistoriska bebyggelsen i Norra Guldheden.

Översvämningsrisk

Som underlaget för detaljplanen visar är det befintliga avlopps nätet otillräckligt för ytterligare bebyggelse i området. Det innebär en påtaglig risk för uppdämning och översvämningar i samband med kraftig eller långvarig nederbörd. Redan i dagsläget är översvämningar vid kraftigare nederbörd ett problem längs och på Egnahemsvägen.

Bristande tillgänglighet

Lagstiftningen innehåller krav på att byggnader skall vara tillgängliga (kunna nås) och vara användbara för funktionshindrade. Undantag från detta görs endast för vissa fritidsbostäder och vissa arbetslokaler. Tillgänglighet till och i byggnader är helt avgörande för den stora grupp av människor som är eller någon gång i sitt liv får nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Vid nybyggnad är kravet på tillgänglighet ovillkorligt enligt 12 § Förordning (1994:1215) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. Planerad bostadsbebyggelse uppfyller inte dessa lagkrav på tillgänglighet. Jämförelsevis konstaterar man i andra kommuner att terrängmässigt mycket kuperade områden med fritidsbebyggelse inte kan omvandlas till områden för permanentbostäder. Där befintlig mark har för branta lutningar för att kunna vara tillgänglig enligt 2 kap. 4 § PBL har kommunerna skyldighet att se till att alltför brant terräng inte bebyggs. Den nu tilltänkta bebyggelsen skulle strida mot kraven i 2 kap. 4 § punkt 4. (trafikförsörjning och god trafikmiljö), 5. (parker och andra grönområden), 6. (möjligheter för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att använda området) och även åsidosätta kravet i punkt 7 på att ta hänsyn till behovet av framtida förändringar och kompletteringar. Sistnämnda skulle bli resultatet av byggares girighet att ta i anspråk den ändliga naturresurs som denna mark är.

I detaljplanen konstateras: *”Platsens topografi och Egnahemsvägens lutning, upp till 10 %, medför dock svårigheter att uppnå god tillgänglighet i hela området [---] Vid det södra huset har Egnahemsvägen en kraftig lutning, cirka 10 %, detta medför att det är svårt att ta sig till och från dessa entréer med rullstol. Sammantaget innebär detta att cirka två tredjedelar av området blir fullt tillgängligt.”* I planen uppges också att *”de eventuellt tillkommande bostäderna i största möjliga mån möjliggöra för kvarboende. Med kvarboende menas att man inte ska vara tvungen att flytta om man får nedsatt funktionsförmåga samt att en bostadsanpassning i efterhand undviks.”*

Slutsatsen av detta är att det södra huset i detaljplanen inte har den tillgänglighet som lagen fordrar, vilket innebär att så mycket som en tredjedel av den planerade bebyggelse inte kan ges den tillgänglighet som fordras av nybyggda bostadshus. Den planerade bebyggelsen är därmed inte förenlig med lagstiftningens krav på tillgänglighet och får inte ges byggrätt för att med påstått stöd av planen uppföras i alla fall. Samtidigt uppfyller bebyggelsen inte ens det i planen ställda villkoret att ge möjlighet till kvarboende.

Ekonomiska förluster för fastighetsägare och boende

De skador som genomförandet av de planerade byggprojekten kan få på den befintliga bebyggelsen är inte redovisad. Detta är anmärkningsvärt då planerade sprängningar i berget inför byggandet väster om Egnahemsvägen kan allvarligt skada befintliga punkthus på Raketgatan. Det innebär också att den ekonomiska eller kulturhistoriska hanteringen av eventuella skador i samband med sprängning och byggande varken är utredda eller redovisade.

Störning under byggtiden

I detaljplanen saknas en analys av vilka störningar som kommer att drabba de boende i området under byggtiden och hur dessa störningar skulle kunna hanteras för att hållas på en rimlig nivå i ett så tätt befolkat innerstadsområde som Norra Guldheden och Landalabergen. Eftersom den naturliga infarten till den projekterade byggplatsen, Egnahemsvägen, inte klarar tyngre transporter innebär det att transporterna måste ske någon annan väg, vilket i dagsläget inte existerar. Transporterna skulle antagligen behöva gå över idag existerande gårdar mellan husen och på idag existerande gång- och cykelvägar, vilket skulle både öka trafiken och bullernivån i bostadsområdet och minska de boendes framkomlighet till bostäderna under byggtiden. Eftersom det planerade bygget kommer att fordra omfattande sprängning i berg i direkt anslutning till de befintliga bostäderna kommer detta att innebära rejäla störningar i form av buller och vibrationer för de boende. Bullernivån i södra delen av området är redan idag hög och det ökade bullret i området under byggtiden skulle med alla sannolikhet medföra att gränsvärdena i de befintliga bostäderna kommer att vida överstiga tillåtna gränsvärden för bostäder.

Planerat byggande kommer också att innebära att både grönområden och hårda ytor på gårdar som idag används för promenader, lek, rekreation och rastning av husdjur inte kommer att vara tillgängliga under byggarbetstiden. Ett tusental innevånare i Landalabergen kommer då att bo på en byggarbetsplats. Hur konsekvenserna av störningar under byggtiden ska hanteras för de närmast berörda idag boende innevånarna i Landalabergen och på Norra Guldheden har inte redovisats i detaljplanens genomförandebeskrivning, som i övrigt har lämnat åtskilliga genomförandefrågor därhän.

Hållbar stadsutveckling

Vilka allmänna intressen som skall beaktas vid planläggning av bebyggelse, har berörts ovan med hänvisning till 2 kap. PBL. Inga som helst miljöekonomiska fördelar finns med detta planförslag, som tvärtom skulle förstöra en kulturmiljö av riksintresse enligt 3 kap. MB och ett av alla boende och besökare socialt mycket omtyckt, trafiksäkert, barnvänligt, tryggt och uppskattat bostadsområde.

Av en händelse som ser ut som en tanke står just nu i SvD följande notis:

Stadsbyggande som håller

I en tid av snabb urbanisering och miljöproblem talas det alltmer om hållbart stadsbyggande. Nu har Arkitekturmuseet och Riksantikvarieämbetet fått i uppdrag att samarbeta med Boverket och forskningsrådet Formas kring hållbar stadsutveckling. Myndigheterna ska verka

för att svensk stadsplanering ska ta större hänsyn till miljöaspekter, kulturmiljö och arkitektur.

(Sv.D. 13 september 2009)

Oavsett vad detta stadsplaneprojekt kommer att resultera i så är det redan nu uppenbart att en förtätning som den föreslagna – av i detta yttrande redovisade skäl – kommer att tillföra Göteborg i allmänhet och Norra Guldheden i synnerhet mer problem än planen avser att lösa. Därmed uppfyller inte planen bestämmelsen i 5 kap 2 § PBL att planen skall ta hänsyn till befintlig bebyggelse och fastighetsstruktur och skall utformas så att de fördelar som kan vinnas med den överväger de olägenheter som planen orsakar enskilda.

EU:s luftmiljökrav

EU:s tematiska strategi för luftföroreningar från år 2005 är styrande för luftvårdsarbetet fram till år 2020. Strategin utgår ifrån hälsoeffekterna av luftföroreningar som främsta drivkraften för åtgärder. Den EU-lagstiftning som kommer att införas inom området under de närmaste åren väntas ta ännu ett steg för att minska utsläppen till luft. Det krävs ytterligare åtgärder för att nå de beslutade målen fram till år 2020. I det arbetet har det blivit alltmer uppenbart att luftföroreningarna i trafik-, energi- och samhällsplanering inte kan beaktas åtskild från klimatfrågan.

EU's krav på acceptabel stadsmiljö

Svenska Kommunförbundet skrev redan den 15 april 2004 i ett yttrande (dnr SK 2004/0699) till EU-kommissionen:

”Den hållbara staden är en politisk vision som kräver en kraftsamling från många olika samhällssektorer för att förverkligas. En växande insikt om vikten av den byggda miljöns utformning och innehåll för människors välbefinnande, gör att frågor om stads- och tätortsutveckling sätts i fokus. Allt fler politiker blir intresserade av den fysiska miljön, den attraktiva staden och tätorten, som ett konkurrensmedel för överlevnad och utveckling. I Svenska Kommunförbundets projekt ’God bebyggd miljö – en del av välfärden’ år 2003 konstaterar kommunpolitiker att det är svårt att driva stadsutvecklingsfrågor.”

Med alltmer ökande insikter om stadsmiljöns betydelse i socialt, miljömedicinskt och i andra hänseenden beror de i skrivelsen antydda svårigheterna alltmer sällan på okunskap utan mer på kommunpolitikernas oförmåga eller rena ovilja, som också tycks känneteckna detta fall. Trots att planläggning enligt prop. 1994/95:230 skall vara en öppen och transparent process med ett programskede för att medge insyn och påverkan vet vi alla att det finns en – ibland inte ens dold – agenda i form av uppgörrelser mellan kommunledande politiker och t.ex. byggföretag att exploatera mark som kommunpolitikerna inte har förstått att värdera rätt om med ”rätt” avses vad en majoritet av deras väljare har för uppfattning, önskemål och behov.

Särskilt märkligt är att de kommunledande politikerna i detta fall tycks ha blivit både hemmablinda i fråga om kulturmiljöns riksintressanta värden och områdets arkitekturhistoriska och

sociala värden. Samtidigt har de blivit fartblinda i fråga om sin överdrivna självuppfattning och sin begränsade kunskap om de verkliga värdena och behoven i stadsbyggandet i området. Vad byggbolagen är ute efter att tillgodose här kan de utan vidare tillgodose på många andra platser där de inte förstör ett inbott, välfungerande, uppvuxet, optimalt och kulturhistoriskt intressant bostadsområde. Begreppet ”*föreliggande behov*” i 2 kap. § PBL syftar varken på byggföretagens behov av vinster eller på politikernas behov att resa äreminnen över sig själva. Det begreppet syftar på verkliga behov hos vanliga medborgare och miljöer och även på behovet av värna om miljöer som inte bör förändras. I båda dessa avseenden finns inget behov av en förändring utan enbart av ett bevarande av Norra Guldheden och dess grönområden.

Föreningen Bevara Guldheden

Ordförande Yvonne Leffler

Vice ordförande Anne-Charlotte Pettersson

Föreningen Bevara Guldheden
c/o Leffler
Raketgatan 5
413 20 Göteborg